

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Domácí násilí a veřejné mínění

Domestic violence and public opinion

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

prof. PhDr. Beáta Krahulcová, CSc.

Autor:

Aneta Lysáčková

Praha 2015

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vážené paní prof. PhDr. Beátě Krahulcové, CSc. za vedení mé bakalářské práce, jejího vstřícného a ochotného přístupu, jejím cenným radám, kterými mně byla nápomocna k dokončení této bakalářské práce. Dále děkuji ženám „obětem“, které měly odhodlání svěřit se.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Domácí násilí a veřejné mínění“ vypracovala samostatně a výhradně s použitím níže uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 27. dubna 2015

.....
Aneta Lysáčková

Anotace

Práce se zabývá problematikou domácího násilí. Cílem práce je snaha o popsání nejaktuálnějších pohledů společnosti na tuto problematiku, definovat pojem domácí násilí, charakterizovat osobnost obětí domácího násilí i samotného agresora. Pozornost je věnována různým druhům domácího násilí, preventivním programům a právní pomoci, kterou nabízí neziskové organizace.

Annotation

The work deals with the issue of domestic violence. The aim is to describe this problem, define the term domestic violence, characterize the personality of victims of domestic violence and the actual aggressor. Attention is given to different types of domestic violence prevention programs and legal assistance offered by non-profit organizations. It is based on the literature .

Klíčová slova

Domácí násilí, domácí násilí na ženách, prevence, neziskové a nevládní organizace, veřejné mínění.

Keywords

Domestic violence, violence against women, prevention, non-profit and non-governmental organizations, public opinion.

Abstrakt

Pojem „domácí násilí“ je užíván již delší dobu, jedná se o jednání, patřící v různých společnostech k životu lidí, kteří žijí v blízkých vztazích, patrně od nepaměti a v historii byly tyto projevy v souladu s kulturními a společenskými normami. Studie ukazují, že násilí se vyskytuje ve všech společenských vrstvách, řeší se již na úrovni mediální, legislativní, na úrovni rodinných vztahů i jednotlivců.

Abstract

Being the term „domestic violence“ is used for a long time, it is an act in various companies belonging to the life of people who live in close relationships, probably since time immemorial and in the history of these symptoms consistent with cultural and social norms. Studies show that violence occurs in all social layer, is dealt with at the level of the media, legislative, level of family relationships and individuals.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	10
1.1 CO JE A NENÍ DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	10
1.1.1 <i>Druhy domácího násilí.....</i>	<i>12</i>
1.1.2 <i>Specifika domácího násilí</i>	<i>15</i>
1.1.3 <i>Základní znaky domácího násilí.....</i>	<i>16</i>
1.1.4 <i>Fáze domácího násilí</i>	<i>17</i>
1.1.5 <i>Mýty o domácím násilí</i>	<i>20</i>
2 POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	23
2.1 DOMÁCÍ NÁSILÍ VČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU.....	24
2.1.1 <i>Legislativa v právním řádu</i>	<i>24</i>
2.2 ÚLOHA PČR PŘI POTÍRÁNÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ	25
2.3 CHARAKTERISTIKA NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	26
2.4 AKČNÍ PLÁN PREVENCE DOMÁCÍHO NÁSILÍ A GENDROVĚ PODMÍNĚNÉHO NÁSILÍ NA LÉTA 2015- 2018	33
2.5 MEZINÁRODNÍ AKTIVITY BOJE PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ	34
3 VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ A DOMÁCÍ NÁSILÍ	36
4 ANALÝZA KAZUISTIK.....	37
4.1 SROVNÁNÍ PŘÍPADŮ	43
4.2 ZÁVĚR ANALÝZY KAZUISTIK	45
ZÁVĚR.....	46
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
SEZNAM OBRÁZKŮ	50
ELEKTRONICKÉ ZDROJE	51
SUMMARY.....	55

PŘEDMLUVA

Téma bakalářské práce *Domácí násilí a veřejné mínění* jsem si zvolila proto, že často zaznamenávám ve svém okolí, ve sdělovacích prostředcích, v novinových článcích či jiných projektech diskusi na toto téma. Domácí násilí se vyskytuje napříč sociálním spektrem a může se dotýkat každého z nás. To znamená, že se objevuje ve všech společenských vrstvách. U sociálně slabých i sociálně dobře postavených rodin, mezi vysokoškolsky vzdělanými partnery i mezi nevzdělanými, mezi podnikateli, zaměstnanci i nezaměstnanými. Informovanost obyvatel o tomto jevu je cílem institucí, které se podílejí na odhalování, šetření a následné péči o oběti zasažené domácím násilím. Jsem přesvědčena, že všeobecná a intenzivní osvěta obyvatel, může napomoci ke snížení či odhalení tohoto latentního jevu.

V souvislosti s domácím násilím v roce 2014 bylo v České republice Policií České republiky vykázáno 1267 osob. Jednalo se o 1235 mužů a 32 žen.¹ Svoboda a zvýšená míra informovanosti v dnešním světě přispěly k tomu, že domácí násilí je společností kriticky posuzováno a označováno jako sociálně patologický jev.

Jak už bylo naznačeno, z domácího násilí se v uplynulých dekáдах stal sociální problém, jehož existenci si společnost citlivěji uvědomuje. Stejně tak si společnost uvědomuje, že tento problém je třeba „řešit“. Napříč světem směrem od tzv. nejvyspělejších společenství dochází k realizaci různých preventivních (osvětových) programů a přijímání opatření, která mají napomoci eliminovat výskyt domácího násilí, respektive pomáhat jeho obětem.

Moje bakalářská práce má přehlednou „konstrukci“, které odpovídá sled po sobě následujících kapitol. První dvě kapitoly jsou teoretické. Zabývám se v nich vymezením tohoto jevu, jeho vystižením, definováním a zamyšlením se nad jeho společenskou nebezpečností. Další část obsahuje možnosti pomoci obětem domácího násilí, včetně nástinu právního rámce a obrazu (vnímání) fenoménu v české společnosti.

¹ <http://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-2014.aspx>

ÚVOD

„Domácí násilí je chování, které u jedné osoby vyvolává strach z osoby druhé. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje násilná osoba chování osoby ohrožené. Domácí násilí může nabývat podoby fyzického, sexuálního a psychického násilí, vynucené sociální izolace a ekonomické deprivace.“

Doporučení č. R (85)4 o násilí v rodině, Rada Evropy, 1985

Výše uvedenou definici domácího násilí lze pro potřeby naší společnosti a doby dále precizovat. Za domácí násilí lze považovat fyzické, psychické anebo sexuální násilí, ke kterému dochází opakovaně, je dlouhodobého charakteru a postupně získává na intenzitě. Role mezi ohroženým/i a násilníkem/y jsou jasně a nezpochybnitelně rozděleny a k samotnému násilí dochází vždy neveřejně, tj. zejména v prostředí rodiny, (viz Trestní zákoník 40/ 2009 Sb.) Aby se jednalo o domácí násilí, musí být splněny zpravidla všechny níže uvedené znaky:

- Opakovanost,
- dlouhodobost,
- eskalace násilí,
- vyhraněné role,
- neveřejnost násilí,
- ustálené rozdělení rolí (jeden člen rodiny má moc nad jiným členem rodiny),
- mezi blízkými osobami ve společném obydlí,
- opakovanost incidentů.²

Domácí násilí se týká lidí všech úrovní sociálního postavení, bez rozdílu věku, vzdělání či ekonomické situace. Pachatelem domácího násilí může být tedy kdokoliv a útok může směřovat vůči libovolné oběti. To znamená, že násilí může být páčeno muži na ženách, ale i ženami na mužích, mladými osobami na starých, či rodiči na dětech

² MATOUŠEK, O. – KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. s 340. ISBN 80-7178-771-X.

a naopak, atd.³ O domácím násilí se hodně mluví a postupně se tak otevírá tabu uzavřeného okruhu osob. Se změnou tohoto postoje se navenek dostávají informace, vytvářejí se statistiky, jsou prezentovány jednotlivé příběhy a ukazuje se, že se jedná o vážný celospolečenský problém. Svoboda a zvýšená míra informovanosti v dnešním moderním světě přispěly k tomu, že domácí násilí je společností odsuzováno a označováno jako sociálně patologický jev. Stejně tak, si společnost uvědomuje, že tento problém se musí řešit. Napříč světem směrem od nejvyspělejších demokracií dochází k realizaci různých programů a přijímání opatření, která mají napomoci eliminovat domácí násilí.

Cílem mojí bakalářské práce je rozbor samotného pojmu „domácí násilí“ ve vztahu k postojům veřejného mínění. Vzhledem k aktuálnosti problému jsem měla dostatek informačních zdrojů k získání potřebných údajů. Spolupracovala jsem především s Intervenčním centrem Zlín a s Krajským ředitelstvím policie Zlínského kraje. Šetření (analýzu kazuistik) jsem prováděla se třemi ženami, klientkami již zmiňovaného intervenčního centra, které překonaly bariéru strachu a byly ochotné se o svoje negativní životní zkušenosti podělit. V rámci ochrany jejich identity jsem změnila jejich osobní údaje.

Domácí násilí je závažný problém, který společnost nesmí tolerovat. Proto je nutné provádět osvětu mezi odbornou i laickou veřejností a odstranit mýty, které se k domácímu násilí váží. Jedině tak může být dosaženo toho, aby se zlepšil přístup k obětem, byly prosazeny účinnější zákony a celkově došlo k eliminaci násilného chování za zdmi nejen domova. To jsou důvody, které mě vedly k tomu, abych si pro svoji bakalářskou práci vybrala toto téma a přispěla alespoň částečně k potlačení tohoto nežádoucího jevu.

³ <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Narodni-akcni-plan-prevence-domaciho-nasili-na-leta-2011-2014.pdf>

1. DOMÁCÍ NÁSILÍ

1.1 Co je a není domácí násilí

Pojem *domácí násilí* představuje psychické, fyzické, sexuální a ekonomické násilí od blízké osoby s cílem ublížit a získat nad obětí převahu a moc. Je útokem na lidskou důstojnost, ohrožuje zdraví a v závažných případech i život oběti. Odehrává se převážně skrytě v soukromí, proto zůstává také často i po dobu několika let utajeno. Je opakované a má stupňující se tendenci. Domácí násilí, jako jedna z nejrozšířenějších forem agrese, je nezávislé na věku, vzdělání, materiálním zabezpečení, profesi, sociokulturní úrovni, náboženském vyznání a národnosti.⁴

Domácí násilí může směřovat od kohokoliv ke komukoliv. Ve většině případů je však v rodině páčeno muži na ženách, rodiči na dětech nebo je tato agrese směřovaná i na seniory či handicapované jedince. Dle nejnovějších statistik za rok 2014 prošlo *Informačním a poradenským centrem ROSA*, jehož činnost je zaměřena na přímou komplexní pomoc ženám, celkem 277 nových klientek, jejichž data byla využita pro statistiku.⁵ Z uvedených statistik je zřejmé, že domácí násilí má několik podob od psychického, přes ekonomické, sexuální až po fyzické. Téměř všechny klientky zažívají psychické násilí, většina zažívá více forem násilí najednou. Psychické násilí z uvedeného počtu zažilo 98 %, fyzickému násilí bylo vystaveno 73 %, ekonomickému násilí 59 % a sexuálnímu násilí 44 % klientek.

Mezi oběťmi domácího násilí jsou nejčastěji zastoupeny ženy se středoškolským vzděláním 44,04 %, následují ženy s vysokoškolským vzděláním 35,74 %. Podíl SŠ a VŠ vzdělaných žen dlouhodobě roste. Je až s podivem, že muži, kteří se dopouštějí násilí na svých partnerkách, mají nejvíce, letos poprvé, vysokoškolské vzdělání 33,57 %, těsně následování středoškoláky 30,32 % a muži vyučenými 25,99 %.⁶

Co se týká dětí, tak jsou s ženami nejčastější skupinou, která se stává oběťmi násilí v rámci rodiny. V souvislostech s týranými dětmi se hovoří o syndromu CAN neboli syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte. V rodinách se domácí násilí v 69 % odehrává za přítomnosti dětí. Nutno podotknout, že některé organizace, zabývající se domácím násilím, udávají vyšší procento a podle jejich údajů bývají děti svědky domácího

⁴ <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/1-co-je-domaci-nasili.html>

⁵ <http://rosa-os.cz/k-stazeni/statistiky/>

⁶ <http://rosa-os.cz/wp-content/uploads/2015/03/ROSA-statistika-za-2014-web.pdf>

násilí až v 80 %. Každopádně lze konstatovat, že přítomnost dětí v případech domácího násilí je vysoce ohrožující a narušuje jejich zdravý vývoj.

Cílová skupina mužů jako obětí domácího násilí není velká, přesto je velmi latentní. Muži jsou obětmi domácího násilí ve 2 - 5 %. Málokterý muž veřejně přizná, že je svojí ženou týrán. Obraz muže jako oběti nepatří do mužské rolové charakteristiky. Je společensky nepřijatelný, vzbuzuje posměch (lidová čeština používá pro takové muže názvy jako bačkora, pod pantoflem), proto muži málokdy násilí zveřejní. Podle doc. PhDr. Ludmily Čírtkové, CSc. „*Snahy exponentů prosazujících zviditelnění mužských obětí domácího násilí, stalkingu, ale třeba i sexuálního násilí stojí za povšimnutí. Mohly by výrazněji přispět ke změnám v pochodech sekundární viktimizace, tj. v přístupu sociálního okolí, laické, ale i odborné veřejnosti k mužským obětem domácího násilí i dalších podob partnerského respektive vztahového násilí (stalking, common couple violence). Není totiž snadné prosadit do procesů dnešní socializace poselství, že role hrdiny a oběti se mohou v životě jedince střídat a že i prohry patří do běžné životní zkušenosti úspěšných mužů i žen.*“⁷

Stejně jako muži patří senioři mezi latentní skupinu, která se jen zřídka zveřejní za oběť domácího násilí. Mezi seniory ve věku nad 65 let trpí domácím násilím 3 - 5 % osob. Většinou se násilí na seniorech dopouštějí jejich děti, což je pro seniory velmi bolestné a neradi o této skutečnosti mluví. Podle Truhlářové: „*Senioři jsou rizikovou skupinou, která bývá obětmi domácího násilí pro svou stupňující se nemohoucnost a nesamostatnost. Staří lidé přechází do role těch, o které je třeba pečovat. V dnešní době je popřen tradiční model úcty ke starým lidem, senioři jsou chápáni jako přítěž společnosti, což vede k jejich dezorientaci a sociální vyloučenosti. Násilí na seniorech má již své odborné označení: „Syndrom EAN.*“⁸

Ovšem nejzávažnější případy lze najít mezi skupinou zdravotně postižených. Tyto případy zpravidla končí tragicky a jen ty nejzávažnější se dostanou před soud. Násilí páchané na postižených je skryté, neexistují žádné statistické údaje o jeho výskytu. Zdravotně postižení jsou velmi zranitelnou skupinou, protože jsou mnohdy odkázáni na péči násilníka, a vzhledem ke svému handicapu se ne vždy dokážou účinně bránit.⁹ Právě pro svou odlišnost a naprosté odkázání na péči rodičů jsou tělesně a mentálně postižené

⁷ <http://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>

⁸ <http://www.agathka.estranky.cz/clanky/seminarni-a-jine-prace/domaci-nasili-na-handicapovanych-osobach.html>

⁹ <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

děti velmi často oběťmi domácího násilí. Vliv na týrání a zanedbávání postižených dětí má i fakt, že dítě následkem svého handicapu nenaplní očekávání svých rodičů a jsou tak pro ně méně žádoucí.¹⁰

„Obecně lze říci, že domácí násilí je chování, které u jedné osoby vyvolává strach z osoby druhé, přičemž mezi těmito lidmi existoval nebo existuje blízký vztah. Prostřednictvím moci, kterou tento strach poskytuje, určuje násilník chování oběti.“¹¹

1.1.1 Druhy domácího násilí

Domácí násilí lze rozdělit na jednotlivé druhy, které se z hlediska oběti prolínají a zpravidla se nedějí izolovaně.

Fyzické násilí. Jde o brutální bolestivé útoky, které s sebou nesou riziko poškození zdraví, a v extrémních případech může tento druh násilí vyústit v přímé ohrožení života oběti. Mezi projevy fyzického násilí patří například bití, píchání ostrými předměty, řezání, pálení, svazování, trhání vlasů, škrábání, ohrožování předměty nebo zbraněmi, kroucení rukou, odpírání jídla či spánku a jiné. Zpravidla zanechává stopy v podobě modřin, jizev, popálenin, zlomenin, zaschlé krve apod.¹² (V trestním zákoníku je fyzické domácí násilí zahrnuto do paragrafu 141, 145, 146). Kazuistika: *„Spisovatelka Monyová byla obětí fyzického i psychického násilí. Se zraněním po jednom z útoků manžela skončila v nemocnici, kde lékař poznal, že ji někdo zbil. Ona to však popřela. Jejich spory nakonec vyústily vraždou literátky.“*

Psychické násilí. Souvisí často s fyzickým násilím, ale může se odehrávat samostatně. Zahrnuje soustavné ponižování, hrubé nadávání, urážení, zesměšňování na veřejnosti, vyhrožování, zastrašování, snižování osobních kvalit, znevažování schopností ohrožené osoby, využívání mocenských privilegií. (V trestním zákoníku psychické domácí násilí je zahrnuto v paragrafu 170, 182, 198).¹³

¹⁰ Svoboda, M. a kol. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Portál. Praha. 2001. str. 705

¹¹ <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/2-specifika-domaciho-nasili.html>

¹² <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

¹³ <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>

Kazuistika: „*Příběh paní Kamily: Týral mě psychicky. Nadával mi hlavně před dětmi a sousedy, což bylo hrozně ponižující. Taky jsem musela platit za všechno možné. Dokonce mi počítal každou pračku, kterou jsem vyprala, sprchu, elektřinu. Zakazoval mi dívat se na televizi, svítit.*“¹⁴

Emocionální násilí. Je orientováno na osoby, zvířata a věci, ke kterým má ohrožená osoba citový vztah. Zaměření na osoby se nejčastěji orientuje na nejbližší lidi z okolí ohrožené osoby (děti, rodiče, sourozence apod.). Zahrnuje vyhrožování likvidací domácích zvířat nebo její provedení, ničení věcí patřících do osobního vlastnictví ohrožené osoby či věcí, ke kterým má vztah a představují pro oběť nenahraditelnou vzpomínku, např. fotografie, dárky od rodičů, zděděné předměty jako památka na předky apod. (V trestním zákoníku emocionální domácí násilí je zahrnuto v paragrafu 175, 182, 198).¹⁵

Kazuistika: „*Trhal na sobě šaty. Házel s věcmi. Šermoval řeznickým nožem. Smýkal se mnou a nedovolil mi opustit místnost. S naším tříměsíčním synem v náručí mi oznámil, že se mu buď omluvím za utrpení, které mu působím, nebo ho hodí na zem. Mockrát chtěl jít skočit pod vlak.*“¹⁶

Sociální násilí. Zaměřuje se na sociální postavení a prostředí oběti. Zahrnuje izolování ohrožené osoby od ostatních lidí, zablokování telefonu, zákaz vycházení z bytu, kontrolu času a sociálních kontaktů apod. (V trestním zákoníku sociální domácí násilí je zahrnuto v paragrafu 170, 171, 175, 176, 182, 195, 196, 208).¹⁷

Kazuistika: „*Manžel kontroloval veškeré Angeliny výdaje, dával jí pouze 120 Kč na den na jídlo pro celou rodinu, léky pro dceru. Musela mu nosit paragony z obchodu, aby věděl, za co peníze utratila. Když potřebovala peníze na oblečení nebo intimní hygienické potřeby, musela o peníze prosit i několik hodin. Paní Angela neměla žádné vlastní příjmy. Rodičovský příspěvek měla pouze na 3 roky. Ale i když už dceři byly 3 roky, nemohla jít do školky, protože byla často nemocná a většinou ji do školky odmítli přijmout. Paní Angela byla tedy s dcerou doma a bez příjmu. Manžel jí vyhrožoval, že když odejde,*

¹⁴ <http://www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=cs&oid=1255000>

¹⁵ <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>

¹⁶ <http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/pribehy-obeti/pribeh-domaci-nasili/>

¹⁷ <http://www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=cs&oid=643225>

*dceru jí vezmou, protože se o ni nezvládne finančně postarat. Angele pomáhal syn a sestra. Sestra jí například dávala nějaké oblečení, které si Angela nemohla dovolit. Agrese manžela byla často směřována i vůči zletilému synovi, ten odešel bydlet na ubytovnu k zaměstnavateli. Později reagoval nepřiměřeně i vůči nezletilé dceři. To bylo pro Angelu poslední kapkou.*¹⁸

Ekonomické násilí. Dotýká se základních potřeb ohrožené osoby, jako je jídlo, bydlení, ošacení apod. Vyznačuje se zákazem docházení do zaměstnání, nechávání se doprošovat o peníze, kontrolu vydávání peněz a požadování vyúčtování i nepatrných částek, odmítání financovat stravu, platit nájem, poskytovat ošacení, odebírání peněz, znemožnění disponovat společným účtem apod. V poslední době se rozšiřují případy, kdy si násilná osoba vzala vysoké půjčky, které nesplácela a protože smlouva o půjčce byla uzavřena za doby trvání manželství, firmy vymáhají tyto pohledávky na ohrožené osobě, zatímco násilník mění místo pobytu a není k dohledání. (V trestním zákoníku je ekonomické domácí násilí zahrnuto v paragrafu 177, 180).¹⁹

Kazuistika: *„Několikrát uzavřel na moje jméno různé pochybné úvěry, a když nám volali z banky, abychom se tam dostavili oba, poslal mě tam samotnou. Dobře věděl, že to vůbec nemá význam, protože v bance chtěli mluvit s námi oběma. Kvůli neustálým hovorům jsem si vypínala telefon, protože už jsem nechtěla nic slyšet. Každý den byl pro mě překvapením: „Co zase dneska vymyslí? „Bylo to zničující.“*²⁰

Sexuální násilí. Zahrnuje znásilnění, vynucování si sexuálního styku nebo sexuálních praktik proti vůli ohrožené osoby, sexuální napadání nebo napadání erotických částí těla, jednání s ohroženou osobou pouze jako se sexuálním objektem atd. (V trestním zákoníku je sexuální domácí násilí zahrnuto v paragrafu 185, 186, 187, 189).²¹

Kazuistika: *„Několik měsíců drželi tři ženy v tmavé sklepní místnosti, kde musely uklízet, vařit a poskytovat sexuální služby svým vězňům. Asi po pěti měsících je*

¹⁸ <http://www.profem.cz/shared/clanky/159/proFem-zprava-web.pdf>

¹⁹ <http://www.avonprotidomacimunasili.cz/o-domacim-nasili/druhy-nasili/>

²⁰ <http://www.profem.cz/shared/clanky/159/proFem-zprava-web.pdf>

²¹ <http://www.idtbrno.cz/projevy-domaciho-nasili>

věznitelé převezli do České republiky, kde musely pracovat v podniku a poskytovat sexuální služby za úplatu. Ženy v tomto podniku rozdělili a už dále nebyly v kontaktu. Během tohoto pobytu Květa otěhotněla. Služby však musela poskytovat i v těhotenství. Paní Květu věznitelé odvezli do Německa, dali jí šaty pro ni a pro miminko, k tomu asi 25 eur a nechali ji na nádraží, kde měla čekat na jiného muže. Během čekání na Květu přišly porodní bolesti, tak se vydala podél kolejí, kde ji našla německá policie a odvezla ji do nemocnice. Zde porodila svou druhou dceru.“²²

1.1.2 Specifika domácího násilí

Mezi aktéry domácího násilí spadá vždy **agresor a oběť**. V některých případech, se mohou vyskytnout i svědci domácího násilí, kteří jsou uváděni jako nepřímé oběti. Často jsou jimi děti či další osoby bydlící s agresorem a přímou obětí v jedné domácnosti. Nezanedbatelnou roli hrají i sousedé, kteří mohou být nejen svědky domácího násilí, ale i důležitým faktorem při realizaci bezpečnostního plánu pro oběti domácího násilí. Sousedům může oběť domácího násilí signalizovat, že potřebuje pomoc nebo zavolat policii pokud uslyší něco, co zní jako probíhající napadení (křik a pláč dětí, řinčení skla, rozbíjení nábytku).²³

Agresor. Neexistuje žádný typický pachatel domácího násilí. Dosud nebyl objeven žádný povahový rys, který by byl jako jediný typický pro domácího agresora. S jistotou lze říci, že násilníci i oběti pocházejí z jakéhokoli sociálního, rasového, etnického i ekonomického prostředí. Domácí násilí, stejně jako násilná kriminalita, je spíše doménou mužů než žen. Násilné jednání, kterého se dopouštějí ženy, bývá častokrát vyvoláno sebeobranou ženy. V případě agresorů se však mohou objevovat některé následující rizikové vlastnosti: nespokojenost, nejistota, úzkostnost, nízké sebehodnocení, negativní hodnocení partnerova chování, konfliktní životní styl, zvýšená pohotovost reagovat vztekem, výbušnost, problémy se sebeovládáním, pozitivní vztah k násilí, používání násilí jako prostředku k dosažení cíle, chybí sociální kompetence a další.²⁴

²² <http://www.profem.cz/shared/clanky/159/proFem-zprava-web.pdf>

²³ <http://www.bkb.cz/pro-odborniky/policiste-straznici/bezpecnostni-plan-pro-obeti-domaciho-nasili/>

²⁴ <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/2-specifika-domaciho-nasili.html>

Oběť. Obětí násilného jednání se může stát kdokoliv. V problematice domácího násilí jsou však nejvíce zranitelnou skupinou lidé, kteří jsou určitým způsobem handicapováni, ať už fyzickou konstitucí, sociálním postavením, vysokým věkem a podobně. Velkou měrou záleží však na tom, jak na útok agresora oběť zareaguje a zdali zátěž zvládne již na počátku. Mezi časté oběti v tomto případě patří ženy, děti, staří lidé a lidé s tělesným či mentálním postižením. Mezi méně časté oběti dle statistických údajů patří muži.²⁵

1.1.3 Základní znaky domácího násilí

Mezi důležité a typické znaky domácího násilí patří skutečnost, že **agresor i oběť jsou vzájemně blízké a důvěrně známé osoby**. Dalším faktorem je fakt, že se násilné činy uskutečňují **na soukromém místě** mimo dosah veřejné kontroly.

Co se týče četnosti jevu, tak se ve vztahu ataky **opakují**. Nejde o pouhý jednorázový incident, ale o střídání fáze klidu s okamžiky násilí, po kterých může následovat usmířování a sliby. Specifickým znakem domácího násilí je také jeho vzrůstající **intenzita**, kdy ze začátku jde například o pouhé strkání oběti, které může po několika útocích vyústit až v surové bití. „*Po svatbě to začalo. Když jsem manželovi vytkla jeho pozdní příchody z hospody, začal mi sprostě nadávat a později mě začal i bít. Byla jsem zmatená, nerozuměla jsem tomu. Na jaře mě jednou strčil tak, že jsem narazila hlavou na roh a na chvíli ztratila vědomí. Zanedlouho, asi za dva měsíce, mi při jedné hádce zlomil prst na ruce. Ale já řekla lékaři, že jsem upadla. Čekala jsem za to od manžela aspoň trochu vděku. On ale necítil žádnou vinu. Později mu vadilo vše. Pohádali jsme se, vyčetl mi všechno možné, pak mi dal pěstí do obličeje, nakopl mne, smýkal se mnou a plival mi do obličeje. Ve vzteku rozbil dveře. Pak odjel do hospody. Hned další den jsem vše oznámila na policii. Měla jsem z toho smíšené pocity. Nejdříve jsem si říkala, že jsem udala vlastního manžela. Ale cítila jsem, že mi spadl kámen ze srdce.*“²⁶ Výjimkou jevu není ani jeho **dlouhodobost**. Domácí násilí může ve vztahu přetrvávat i po několik let. Neposledním znakem je také **ambivalentní postoj agresora k oběti**. Na jednu stranu, se snaží udržet svou oběť v závislosti, na druhou stranu se bojí zejména citového přiblížení

²⁵ <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/2-specifika-domaciho-nasili.html>

²⁶ <http://jakub.hucin.cz/domnasili.html>

a dává okázale najevo svou nelásku. Přitom má strach, aby jej oběť neopustila. V první fázi manipulativní komunikace se proto agresor snaží oběť destabilizovat a zároveň ji připoutat k sobě. Paralyzuje partnera tím, že ho zatlačí do nejasného a nejistého postavení a zamlženou a nejasnou komunikací se snaží bránit oběti v tom, aby začala o zhoubnosti agresivní komunikace přemýšlet. Nepřímým vyjadřováním neúcty donutí oběť chovat se jinak, než to odpovídá její povaze, zbavuje ji schopnosti obrany i kritického myšlení. Tak ničí její jedinečnost a oběť snáze přijímá jeho myšlenky. Oběť má potíže se soustředit, přestává se chovat přirozeně, stěžuje si, dostává se do konfliktů i s ostatními lidmi, kteří ji také začínají hodnotit negativně a postupně ji izolují. „*I když jsem předtím neměla nikdy problémy komunikovat s přáteli a známými, začala jsem na jakoukoli jejich poznámku reagovat podrážděně, zapomínala jsem, co jsem slíbila, měla jsem pocit, jako kdyby za mě jednal někdo jiný, až si ostatní začali myslet, že jsem blázen,*“ uvádí jedna z obětí. Agresor se naproti tomu projevuje velmi klidně a rozvážně, což umocňuje klamně zdání okolí, že je problém pouze na straně oběti. “²⁷

1.1.4 Fáze domácího násilí

Domácí násilí se nevyskytuje jako ojedinělý, jednorázový akt. Jedná se o cyklicky opakující se etapy. Tato období bývají díky jejich cyklické podobě označovány za „kruh domácího násilí“ nebo také „spirála násilí“. První projevy bývají nenápadné a my nemůžeme jednoznačně určit, co vlastně bylo spouštěcím mechanismem, který vše odstartoval, a kdy násilí ve vztahu začalo. Důvody a podněty mohou být velmi různorodé, ale vývoj vztahu a chování muže je po prvním napadení ve většině případů identické.²⁸

- 1) Fáze stupňování napětí
- 2) Fáze exploze
- 3) Fáze usmíření, líbáanky

²⁷ <http://jakub.hucin.cz/domnasili.html>

²⁸ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková, Brno: Computer Press, 2008, s. 63. ISBN 978-802-5117-866.

Fáze 1: Stupňování napětí

V této fázi dochází k prvním konfliktům mezi partnery. Žena pocítí, že dochází ke stupňování napětí. Zvyšuje se frekvence verbálních urážek či slovního napadání. Žena se snaží být mnohem opatrnější, zbytečně partnera neprovokovat, snaží se nevyvolávat konfliktní situace a tak předcházet zbytečným sporům. Někdy se svému partnerovi vyhýbá, aby se vyvarovala dalším útokům. Je přehnaně milá a hodná v domněnku, že když se bude snažit, konfliktu se vyhne. V rámci kontaktu s vnějším prostředím se snaží udržet celou situaci „pod poklicí“. Při opětovném návratu do první fáze domácího násilí se může stát, že pokud žena vycítí „vysoké napětí“ tak snaží se celou situaci urychlit. Nějakým způsobem se snaží dokonce agresora vyprovokovat, aby měla konflikt, co nejdříve za sebou, a aby měla nad věcí částečnou kontrolu. Může rozhodnout, kdy a kde se to stane. Tímto si žena podvědomě myslí, že má situaci alespoň částečně pod kontrolou a cítí se být připravená. Což je pro její psychický klid velmi podstatné.²⁹

Fáze 2: Exploze

Po vystupňování napětí, přichází fáze exploze. První fáze vyvrcholí tím, že muž nechá své agresi volný průběh a vybuchne. Ženě se většinou nepodaří situaci odhadnout. Netuší, kdy a kde se „exploze“ stane a jak dlouho bude tentokrát trvat. Jinak můžeme tuto fázi nazývat fází týrání. „Obdobím, kdy agresor ztrácí kontrolu nad svým jednáním a dochází k propukání fyzického a psychického násilí, oběť se v této fázi cítí bezmocná, bojí se a vůči agresorovi cítí zlobu.“³⁰ Reakce žen na fázi exploze mohou být různé. Některé okamžitě, pokud jim to agresor neznemožní, opouští místo konfliktu a hledají útočiště u svých blízkých, rodiny, přátel a známých, kteří jsou jim ochotni pomoci. Jiné ženy mohou utrpět emocionální kolaps, který trvá několik hodin, ve výjimečných případech i několik dní. Emocionální kolaps se projevuje hlavně tak, že ženy prožívají silné pocity deprivace, jsou nešťastné a zoufalé. Situaci, ve které se ocitly, považují za bezvýchodnou a beznadějnou. To všechno vede k tomu, že je žena velmi zranitelná a slabá, což ji znemožňuje jakoukoliv reakci. Nemá sílu situaci řešit.³¹

²⁹ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková, Brno: Computer Press, 2008, s. 64, 65. ISBN 978-802-5117-866.

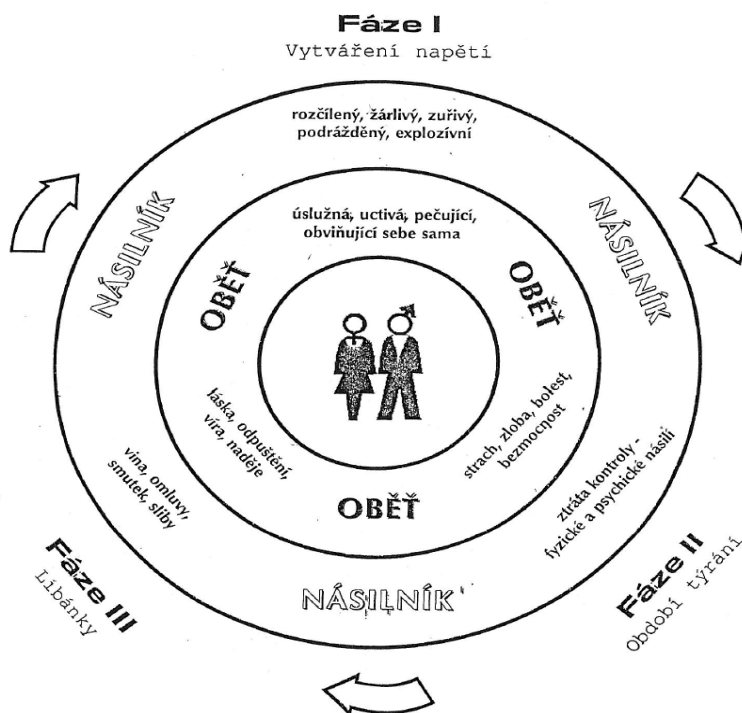
³⁰ STŘÍLKOVÁ, Patricie, FRYŠTÁK, Marek. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 16. Právo (Key Publishing). ISBN 978-807-4180-200.

³¹ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková, Brno: Computer Press, 2008, s. 65. ISBN 978-802-5117-866.

Fáze 3: Usmíření, líbáanky

Ve fázi usmířování si muž často žádá o něhu. Partneri prožívají toto období velice intenzivně, přičemž vynakládají velké úsilí, aby svůj vztah udrželi. V této fázi často můžeme slyšet věty jako: „*Já už to víckrát neudělám. Mám prostě složité období. Společně to zvládneme. Nikdy by se to nestalo, kdyby...*“. Před ženou je v této fázi velké rozhodnutí, zda od partnera odejít. Většinou to ale dopadá tak, že pokud ho neopustí bezprostředně po fázi druhé, partnerovi omluvy a ujišťování splní svůj účel. Žena mu odpustí a zůstává.³² V některých případech se může stát, že žena v partnerovi omluvy a ujišťování nevěří, přesto ho nedokáže opustit. Je příliš slabá, nemá kam odejít, a proto setrvává v tomto děsivém koloběhu. Tyto fáze se pak opakují. Jediné, co se mění je poměr mezi jednotlivými stádii. Fáze exploze se prodlužuje a období líbánek se krátí, až vymizí úplně. Každou fázi opakujícího se cyklu násilí lze charakterizovat specifickými projevy chování a prožívání oběti i pachatele. V následující tabulce je uveden jejich přehled.

Obrázek 2: Kruh domácího násilí³³

Obrázek 3: Leták Zlínský kraj - fáze domácího násilí

³² BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková.

Brno: Computer Press, 2008, s. 65. ISBN 978-802-5117-866.

³³ <http://www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=CZ&oid=643226>

1.1.5 Mýty o domácím násilí

Násilí v rodinách není tak časté, jak se o tom mluví, je to něco, co se přehání.

Podle reprezentativního výzkumu Sociologického ústavu AV ČR a Filosofické fakulty UK zažije některou z forem domácího násilí za svůj život 38% žen v České republice.³⁴

Domácí násilí se odehrává jen v nižších společenských vrstvách.

Z odborných studií i z klinických zkušeností vyplývá, že k partnerskému násilí dochází ve všech společenských vrstvách bez ohledu na vzdělání, příjmy, bydliště a mnoho pachatelů i obětí zastává významné společenské postavení (lékaři, právníci, policisté, podnikatelé, zastupitelé atd.) Na jeho výskyt nemají vliv věk, náboženské vyznání ani rasa.³⁵

Oběť si násilí zaslouží, přímo si o to říká.

Mnoho lidí si myslí, že si některé ženy „nějaký ten políček zaslouží.“ Že si za všechno můžou samy, protože neustále sekýrují, na něco si stěžují, dráždí, popuzují, provokují. Anebo na druhou stranu nedělají dost, neplní své povinnosti. Avšak pravdou je, že nikdo nemá právo (ať už morální, lidské či právní) na druhého člověka užít násilí.

³⁴ <http://rosa-os.cz/k-stazeni/statistiky/>

³⁵ <http://rosa-os.cz/k-stazeni/statistiky/>

Násilník nebere za své chování zodpovědnost a vše shazuje na svou oběť. Ve většině případů neudělala zneužívaná osoba nic proti obvyklým mezím.

Pokud oběť s pachatelem zůstává, asi jí to vyhovuje.

Důvody, proč zůstává oběť s násilníkem, jsou různé, málokdy však bývá příčinou zalíbení v nelidských a ponižujících podmínkách. Většinou se jedná o omlouvání násilníka a víru, že se agresor změní, dále strach odejít, citovou, ekonomickou, sociální závislost, strach násilníka opustit kvůli výhrůzkám a zastrašování, náboženské, kulturní a tradiční tlaky, kdy oběť má pocit, že musí zachovat rodinu za každou cenu.

Příčina domácího násilí je alkohol.

Je vskutku pravdou, že se mnoho násilníků s nadužíváním alkoholu či jiných návykových látek potýká. Pravdou ale není, že alkohol nebo drogy udělají z člověka násilníka. Svádí-li pachatel vinu na alkohol nebo drogy, jedná se pouze o výmluvu. Zbavuje se tak zodpovědnosti a hází vinu na něco jiného, než je on sám. Zneužívání alkoholu nebo drog může být problém, který se také, vedle opatření k zamezení domácího násilí, musí řešit.

Je to moje (naše) věc.

Není pravda, že násilí na některém ze členů rodiny je soukromá věc, která by se měla řešit jen uvnitř rodiny a společnost s tím nemá co dělat. Vyplývá z pozice oběti, že je pro ni těžké, umět si pomoci sama. Proto existuje spousta podpůrných zařízení, společností, které vznikly, aby pomohly obětem a popř. také agresorům situaci řešit. Je užitečné, aby člověk v pozici oběti vyhledal pomoc venku. Může se obrátit na psychology, poradnu pro manželství, rodinu a mezilidské vztahy, psychiatry, intervenční centra či organizace, které se specializují na pomoc obětem domácího násilí (nadaci *ROSA* nebo *Bílý kruh bezpečí*).

Pravda bývá někde uprostřed, vinu nelze svalovat pouze na jednu stranu.

Každý, kdo se potká s obětí domácího násilí, by měl mít důvěru v to, co říká. Zkušenost ukazuje, že když se výpověď oběti a násilníka rozcházejí, nebývá pravda někde uprostřed, ale většinou bývá situace ještě horší, než tvrdí oběť. Člověk v pozici oběti se většinou stydí za to, co se děje a připisuje vinu sobě.

Když mu vyhovím, budu se snažit a udělám všechno tak, zabráním násilí.

Toto tvrzení vychází z přesvědčení oběti, že si za násilí může sama, protože nedělá něco dostatečně a přesně tak, jak si násilník představuje. Problém je v tom, že i kdyby člověk dělal všechno, jak mu bylo určeno nebo jak bylo po něm požadováno, násilník si

vždycky záminku najde, a co platilo včera, nemusí platit dnes. Pozornost by se měla obrátit na nepřiměřené chování násilníka.³⁶

³⁶ http://www.azylovydum.cz/domaci_nasili/co_je_domaci_nasili

2. POMOC OBĚTEM OHROŽENÝM DOMÁCÍM NÁSILÍM

Obrázek 4: Leták Zlínský kraj – ohrožené osoby

Je obtížné rozpoznat, co se za zavřenými dveřmi domácnosti děje, protože není lehké najít odvahu říci nahlas i nejbližšímu okolí: „*Jsem obět' domácího násilí. Můj partner/ka mě ponižuje, bije, vyhrožuje mi*“. Často je motivací k tomuto prvnímu kroku až strach o zdraví a život svůj či dětí.

Překonat strach a poslušnost je pro osobu ohroženou domácím násilím velmi náročné, proto potřebuje pomoc a podporu zvenčí. Základní rozhodnutí však musí udělat sama, neměla by k němu být nikým nucena. Je možné nabídnout východisko z beznadějné situace, slíbit podporu a konkrétní pomoc, ale nelze za nikoho rozhodovat.

Řešení domácího násilí není jednoduché ani rychlé. Pokud se však ohrožená osoba rozhodne něco se svým životem udělat, je mimořádně důležité, aby své rozhodnutí dotáhla do konce k životu bez násilí.³⁷

³⁷ www.domacinasili.cz/prakticke-rady/jak-pomoci-kdyz-je-ohrozen-nekdo-v-mem-okoli-domacim-nasilim/

2.1 Domácí násilí v právním řádu

Je *domácí násilí* trestným činem? Trestný čin s názvem "domácí násilí" sice neexistuje, trestní zákoník (40/2009 Sb.) však upravuje trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 trestního zákoníku), který se na případy domácího násilí vztahuje. Podle tohoto ustanovení „kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta“. Pokud pachatel spáchá uvedený čin zvláště surovým nebo trýznivým způsobem, způsobí takovým činem těžkou újmu na zdraví, páchá tento čin nejméně na dvou osobách nebo páchá-li tento čin po delší dobu, hrozí mu trest odnětí svobody na dvě léta až osm let. V případě, že pachatel tímto činem způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt hrozí mu trest odnětí svobody na pět až dvanáct let.

V souvislosti s domácím násilím může docházet i k dalším trestným činům jako např.: týrání svěřené osoby (§ 198), ublížení na zdraví (§ 146), těžké ublížení na zdraví (§ 145), vydírání (§ 175), znásilnění (§ 185), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352), vražda (§ 140), omezování osobní svobody (§ 171), zbavení osobní svobody (§ 170), porušování domovní svobody (§ 178), porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182), neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru (§ 208 odst. 2), maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání (§ 337 odst. 2), únos dítěte a osoby postižené duševní poruchou (§ 200) a další.

2.1.1 Legislativa vztahující se k problematice domácího násilí

Od 1. 1. 2007 vstoupil v platnost nový zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. (Úplné znění zákona č. 135/2006 Sb. na ochranu před domácím násilím.)

Stěžejními body nové právní úpravy jsou:

- Policista může rozhodnout o vykázání agresora ze společného obydlí. Součástí vykázání je rovněž zákaz návratu do vymezených prostor.
- Rozhodnutí o vykázání se vydává bez projednání věci a z úřední povinnosti. Souhlas ohrožené osoby se nevyžaduje a ohrožená osoba ho nemůže zrušit.

- Vykázání trvá po dobu 10 dnů, tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření lze tuto dobu prodloužit.
- Pro pomoc osobám ohroženým násilným chováním ze strany osob blízkých nebo osob žijících s nimi ve společném obydlí budou zřizována intervenční centra. Intervenční centra zprostředkují obětem sociální, lékařské, psychologické a právní poradenství. Jejich úkolem je i koordinace zúčastněných institucí (OSPOD, Police ČR, nestátní instituce).
- Zákon je neutrální, bez ohledu na to, kdo je původcem násilí a kdo jeho obětí. Vychází přitom z obecných znaků domácího násilí – opakování a stupňování závažnosti násilného jednání, které směřuje proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti ve společném obydlí násilné a ohrožené osoby. (V praxi tedy bude nutné dokázat předcházející útoky a předpoklad, že k útoku dojde znovu).
- Zásahem do partnerského vztahu, v němž dochází k týrání, prostřednictvím vykázání násilníka na přiměřenou dobu z bytu, získá napadená/ý dostatek času na to, aby si bez psychického či jiného nátlaku ujasnil situaci, v níž se nachází a uspořádal svoje plány.

2.2 Úloha Policie České republiky při potírání případů domácího násilí

V případech domácího násilí zakročuje Policie České republiky obvykle na základě oznámení obětí nebo svědkem na bezplatnou tísňovou linku 158. Na operačním středisku policista zjišťuje místo incidentu, míru aktuálního ohrožení oběti, zda je třeba zajistit příjezd lékaře, zda není násilná osoba ozbrojena atd. V případě, že policista zjistí, že je bezprostředně ohroženo fyzické zdraví některé osoby, je na místo činu okamžitě vyslána hlídka. Policisté přijíždějí na místo činu s cílem uklidnit a izolovat násilnou osobu. Vůči násilníkovi je třeba zaujmout nekompromisní postoj ve vztahu k jeho protiprávnímu jednání a nepřipustit zlehčování situace nebo výmluvy. K oběti je třeba zaujmout citlivý a chápavý postoj. Oběma stranám by mělo být poskytnuto poučení o jejich právech.³⁸ Po vstupu do obydlí si policista vyžádá vysvětlení od pachatele, ohrožené osoby či případných svědků. Tyto rozhovory by se měly konat zpravidla odděleně. Při komunikaci s pachatelem a obětí domácího násilí policista použije otázky z dotazníku SARA. Pomocí této metody policista vyhodnotí riziko pokračování dalších útoků ze strany pachatele a může přistoupit k vykázání. V případě, že agresor s vykázáním nesouhlasí, může proti němu na místě

³⁸ STRÍLKOVÁ, Patricie, FRYŠTÁK, Marek. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 42. Právo (Key Publishing). ISBN 978-807-4180-200.

vznést námitky, které policista zaznamená v potvrzení o vykázání. Povinnosti vykázané osoby: opustit neprodleně prostor vymezený policistou, zdržet se vstupu do policistou vymezeného prostoru, nenavazovat kontakt s osobou ohroženou domácím násilím, na jejíž ochranu bylo vykázání provedeno, vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.³⁹

2.3 Charakteristika neziskových organizací

Pomoc obětem domácího násilí poskytuje celá řada, především neziskových organizací. Mezi nejrozšířenější místa profesionální pomoci patří azylové domy, intervenční centra, poradenské kanceláře, linky určené pro ženy postižené domácím násilím, které realizují neziskové organizace.

Intervenční centrum

Intervenční centra jsou jednou ze služeb sociální prevence podle § 60 a zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v pozdějším znění. V současné době působí v České republice 15 intervenčních center.⁴⁰ Zaměřují se na oběti domácího násilí. Nabízejí intenzivní krátkodobou pomoc ohroženým osobám, které přesouvají podle potřeby do dlouhodobější péče návazných organizací.⁴¹ Vznik intervenčních center se váže na vznik institutu vykázání. Centra mají povinnost do 48 hodin od předání informace policií kontaktovat ohroženou osobu a nabídnout jí pomoc. Snaží se ženě najít náhradní bydlení a co nejrychleji jí pomoci v této traumatické a složité situaci. Intervenční centrum zprostředkovává poskytnutí následné pomoci, zejména sociální, psychologické, lékařské a právní.⁴²

³⁹ www.mpsv.cz/files/clanky/9466/metodika_3.pdf

⁴⁰ <http://www.domaci.nasili.cz>

⁴¹ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková, Brno: Computer Press, 2008, s. 115. ISBN 978-802-5117-866.

⁴² BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková, Brno: Computer Press, 2008, s. 115. ISBN 978-802-5117-866.

Koordona

Koordona je dobrovolným účelovým seskupením organizací, které se zabývají přímou i nepřímou pomocí ženám - obětem domácího násilí. Mezi její základní cíle patří poukazovat na problémy, kterým oběti domácího násilí musí čelit, a společně se státními i dalšími institucemi a organizacemi hledat nejefektivnější cesty jejich řešení. Zároveň chce iniciovat vznik standardů pomoci obětem domácího násilí, které by měly platit jak v organizacích poskytujících poradenství, tak v azylových domech, a rozpoutat diskusi o dopadu domácího násilí na děti, jeho svědky a informovat o něm odpovědné orgány péče o dítě. K činnostem patří také zvyšování povědomí o domácím násilí a jeho závažnosti mezi odbornou i širší veřejností.⁴³

K nejvýznamnějším organizacím, zabývajícím se tímto problémem, zejména poskytujícím pomoc obětem domácího násilí v České republice patří následující:

Bílý kruh bezpečí

Občanské sdružení *Bílý kruh bezpečí* vzniklo již 4. září 1991 za účelem především pomoci obětem trestné činnosti a zlepšení právního postavení poškozených v trestním řízení a ve společnosti. V současné době se jedná o nejviditelnější a zřejmě i svou činností nejrozsáhlejší organizaci zabývající se domácím násilím, která má pracoviště v Praze, Plzni, Pardubicích, Brně, Olomouci a Ostravě.⁴⁴ Toto sdružení také ve spolupráci s ostatními iniciovalo vznik Aliance proti domácímu násilí, která byla založena dne 10. října 2002 na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.⁴⁵

Sdružení provozuje internetové stránky www.bkb.cz, www.donalinka.cz a www.domacinasili.cz, kde prezentuje kompletní informace o domácím násilí, odborné rady, bezpečnostní plány i situační případy. Tyto informace také nabízí v rámci vlastní publikační činnosti v letácích, brožurách a dalších publikacích. Pořádá rovněž přednášky, semináře, kongresy a jiné akce zaměřené na zvýšení právní výchovy a informovanosti. Významná je i spolupráce při tvorbě zákonů od věcného záměru, zpracovávání a předkládání podnětů k zákonodárným iniciativám.

⁴³ <http://www.koordona.cz/>

⁴⁴ http://www.bkb.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=320

⁴⁵ <http://www.donalinka.cz/index.php>

Pro pomoc obětem domácího násilí má zřízenou linku DONA – 251 51 13 13. Tato specializovaná celostátní telefonická služba pomoci pro osoby ohrožené domácím násilím pracuje v nepřetržitém provozu od 11. září 2001. Pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je svědkem domácího násilí, stejně jako nabízí pomoc profesionálům, kteří při výkonu svého povolání přicházejí do prvního či opakovaného kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím. Zavazuje se respektovat anonymitu klientů, požadavek diskrétnosti a garantuje vysoký standard služeb.

Osobám ohroženým domácím násilím, jejich příbuzným a známým:

- Nabízí porozumění a důvěru,
- poskytuje okamžitou odbornou psychologickou, právní, organizační a morální podporu,
- pomůže orientovat se v aktuální situaci,
- pomáhá sestavit individuální bezpečnostní plán,
- poskytne praktické rady a pomůže nalézt další vhodný postup,
- zprostředkuje informace o možných sociálně-právních a trestněprávních opatřeních,
- pomůže orientovat se v systému služeb sociální záchranné sítě pro oběti domácího násilí a trestných činů,
- pomůže vyhledat bezpečné ubytování,
- přivolá v případech vážného ohrožení zdraví a života urgentní pomoc.⁴⁶

Obrázek 4: Leták Bílý kruh bezpečí – nonstop linka

Rosa

Toto občanské sdružení, které původně vzniklo, jako nadace v roce 1993 poskytuje bezplatnou komplexní pomoc ženám, které se staly oběťmi domácího násilí. Ženám nabízí

⁴⁶ http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=348

psychosociální poradenství, odborné právní či psychiatrické konzultace a celkovou podporu v jejich těžké situaci. Pro okamžitou pomoc má zřízený krizový telefon 602 246 102, na nějž mohou ženy v případě potřeby zavolat. Na rozdíl od jiných pomáhajících organizací nabízení i internetové poradenství k problematice domácího násilí na e-mailové adrese poradna@rosa-os.cz, které je poskytováno cílovým skupinám:

- Oběti domácího násilí,
- příbuzní a známí obětí domácího násilí,
- odborná veřejnost,
- pracovníci neziskových organizací,
- pracovníci státních institucí.

V případě potřeby klientkám a jejich dětem zajistí na dobu 3 - 6 (nejdéle 12) měsíců ubytování v azylových pokojích s utajenou adresou provozovaných tímto občanským sdružením. Není-li ubytování v těchto pokojích možné, snaží se pomoci s vyhledáním jiného azylového ubytování.

Vedle přímé pomoci ženám v Informačním a poradenském centru pro ženy - oběti domácího násilí se *ROSA* zaměřuje i na prevenci domácího násilí, pořádá přednášky, semináře či konference k domácímu násilí pro odbornou i širší veřejnost. Nedílnou součástí jejich aktivit je vydávání informačních letáků, brožur a publikací. *ROSA* je členem asociace *WAVE (Women Against Violence Europe)* a *Koordinačního kruhu*.

Élektra

Občanské sdružení *Élektra* je nestátní neziskovou organizací, která vznikla z iniciativy klientek a terapeutek v roce 1995 na pomoc ženám, obětem sexuálního násilí v dětství a ženám znásilněným. Smyslem činnosti je poskytování krizové intervence obětem všech typů sexuálního násilí, zajištění terapeutické pomoci ženám, které byly v dětství sexuálně zneužívány a ženám znásilněným, poskytování podpůrné terapie rodinným příslušníkům, partnerům a partnerkám obětí sexuálního násilí, poskytování odborných konzultací a stáží, pořádání přednášek, krátkodobých výcviků, seminářů a kurzů pro laickou i odbornou veřejnost, publikační činnost k problematice sexuálního násilí, spolupráce s masmédií, otevřené informování a osvěta o problematice sexuálního

násilí a jeho dopadů na život sexuálně zneužívaných žen a jejich dětí a návrhy legislativních úprav týkajících se problematiky sexuálního násilí, především sexuálního násilí v rodině.

Toto sdružení sice svým způsobem nabízí pomoc obětem domácího násilí, ale je zde výrazná „specializace“ na sexuální zneužívání.⁴⁷

proFem

Obecně prospěšná společnost *proFem* se zaměřuje na poskytování poradenských služeb a konzultací ženským projektům a organizacím. V oblasti ženských lidských práv se věnuje politickému lobbingu, mezinárodnímu networkingu a vydávání publikací. Jednou z těžištních oblastí je činnost v oblasti lidských práv žen, především násilí na ženách. V této oblasti realizuje různé projekty, vydává publikace a informační materiály, snaží se dané téma zviditelnit na veřejnosti, v masových médiích a nalezením odpovídající lobby u státní správy, policie a legislativy.

V roce 1999 tato společnost organizovala v rámci programu EU Phare Democracy projekt *Advocats for Women*, roční školení právnicek k tématu násilí na ženách a ženských lidských práv. Projekt pokračuje od ledna 2001 jako *Advocats for Women* - centrum právní pomoci ženám-obětem násilí, v jehož rámci funguje *Linka právní pomoci*, bezplatné právní poradenství a právní asistence a *Fond právní pomoci ženám* - obětem násilí.⁴⁸

Liga lidských práv

Liga lidských práv vznikla v srpnu 2002 v Brně započítáním samostatného působení programů na ochranu lidských práv Ekologického právníckého servisu, právnícké nevládní organizace. Liga prosazuje lidská práva pro zvýšení kvality a důstojnosti života, a to za pomoci výzkumu, vzdělávání, vedení strategických právních případů a předkládání argumentů a řešení. Vizí je taková společnost, kde jsou v běžném životě dodržována lidská práva a v případě jejich porušení se jednotlivec může účinně bránit. Od počátku svého působení klade důraz na prosazování zlepšení jednotlivých segmentů ochrany lidských práv včetně ženských práv v programu *Poradna pro ženy v tísní*.⁴⁹ Tento program poskytuje v první řadě komplexní přímou pomoc obětem domácího násilí. Konkrétně se

⁴⁷ <http://www.centrumelektra.cz/>

⁴⁸ <http://www.profem.cz/index.php?clanek=64>

⁴⁹ <http://www.llp.cz/cz/kdo-jsme/Nase-zamereni>

jedná o poskytování osobních konzultací v oblasti krizové, právní (včetně soupisu veškerých právních podání a výběrově úhrady soudních poplatků), psychologické, sociální; zprostředkování kontaktu na další potřebné odborníky (psychiatry, sociální pracovníce, azylová zařízení apod.). Poradna dále provozuje poradenskou telefonní linku, která je v provozu každý den v týdnu od 07:00 - 22:00 hodin. Jedná se o pomoc právní, krizovou, sociální a psychologickou. Poradenství se uskutečňuje i formou internetového poradenství.

Od počátku roku 2001 poskytuje program rovněž speciální psychoterapeutickou pomoc určenou obětem domácího násilí formou skupinových sezení. Dále výběrově, za úhradu zastoupení obětí domácího násilí advokátkou a doprovod klientek na jednání s úřady. Poradna pro ženy v tísní úzce spolupracuje se skrytým azylovým domem pro ženy - které u sebe nemají v této době své děti - zřízeného občanským sdružením *Magdalenium*. Veškeré služby poskytované Poradnou pro ženy v tísní jsou pro klientky k dispozici zdarma. Kromě přímé pomoci vyvíjí *Poradna pro ženy v tísní* doplňkově i preventivní činnost v této oblasti (vydává vlastní osvětové materiály, spolupracuje s médii, pořádá semináře a setkání k uvedené problematice). Při řešení problematiky obětí domácího násilí *Poradna pro ženy v tísní* úzce spolupracuje s ostatními neziskovými organizacemi, orgány státní správy a samosprávy.⁵⁰

Spondea

Spondea je obecně prospěšná společnost, jejímž posláním je zlepšování kvality života dětí, mladých lidí, jejich blízkých a osob ohrožených domácím násilím, s cílem podpořit je ve schopnosti řešit jejich obtížné životní situace a opětovně se začlenit do společnosti.

Klienty se mimo jiné mohou stát osoby ohrožené, nebo již vystavené psychickému, fyzickému, sexuálnímu či ekonomickému domácímu násilí ve všech stádiích, osoby jim blízké nebo svědci domácího násilí. Tito mohou využít bezplatných sociálních služeb, v jejichž rámci je nabízeno:

- Základní sociální poradenství,
- psychologická pomoc a diagnostika,
- sociálně terapeutické činnosti,
- rodinná terapie,

⁵⁰ <http://www.llp.cz/cz/index.php?cat=liga&art=liga>; <http://www.llp.cz/cz/index.php?cat=zeny>

- mediace,
- telefonická krizová pomoc,
- poradenství prostřednictvím internetové linky důvěry,
- poradenství prostřednictvím chatu,
- pobyty na krizovém lůžku,
- canisterapie,
- výchovné, vzdělávací aktivizační činnosti,
- rady a informace v oblasti trestněprávní, sociálně-právní a organizační,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- zprostředkování kontaktu s jiným odborným pracovištěm.⁵¹

Obětem domácího násilí je dále poskytována okamžitá pomoc a poradenství, s využitím nepřetržité telefonní linky a nabízeno ubytování pro rodiče s dětmi na krizovém lůžku.⁵²

Acorus

Občanské sdružení *Acorus* provozuje Psychosociální centrum *Acorus*, poskytující osobám ohroženým domácím násilím pomoc v překonávání nepříznivé sociální situace. Tato pomoc je poskytována prostřednictvím služeb azylový dům, odborného sociálního poradenství a krizové pomoci.⁵³

Ženám ohroženým domácím násilím a jejich dětem bydlícím v azylovém domě nebo na krizových lůžkách *Acorusu* zabezpečuje nezbytnou fyzickou ochranu před násilnou osobou (prostřednictvím stálé služby v azylovém domě, zabezpečovacího zařízení, zabezpečení oken mřížemi, spoluprací s policií) a podporu ve snaze zlepšit komunikaci matky dítětem (prostřednictvím nabídky účasti na video-tréninku interakcí, dětských masáží).⁵⁴

⁵¹ <http://www.spondea.cz/?pg=charakteristika-organizace>

⁵² <http://www.spondea.cz/index.php?pg=pomoc-obetem-domaciho-nasili>

⁵³ <http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>

⁵⁴ <http://www.acorus.cz/cz/o-nas/cile.html>

2.4 Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015- 2018

Domácí a genderově podmíněné násilí představují jednu z nejčastějších forem porušování lidských práv a zásahu do důstojnosti a integrity člověka. Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018 (dále jako „Akční plán“) je v pořadí druhým samostatným strategickým dokumentem vlády ČR v oblasti prevence domácího násilí, který se také vztahuje na genderově podmíněné násilí. Akční plán navazuje na Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011 – 2014 (dále jako „Akční plán 2011 – 2014“).

Oproti Akčnímu plánu 2011 – 2014 došlo k rozšíření zaměření Akčního plánu i na oblast ostatních forem genderově podmíněného násilí tak, jak jsou definovány Úmluvou Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí. Záměrem Akčního plánu je pokrývat všechny formy domácího a genderově podmíněného násilí bez ohledu na pohlaví osoby a osoby ohrožené těmito formami násilí.

Jako zdroj inspirace při přípravě Akčního plánu byly také využity Příručka OSN pro národní akční plán prevence násilí na ženách⁵⁵, slovenský Národní akční plán na prevenci a eliminaci násilí na ženách na léta 2014 - 2019, norský Akční plán proti domácímu násilí na rok 2012 a norský Akční plán proti násilí mezi osobami v blízkém vztahu na léta 2014 – 2017.

Mezinárodní i české studie výskytu domácího a genderově podmíněného násilí ukazují, že výskyt těchto forem násilí je velmi vysoký. S ohledem na tyto studie se ukazuje, že případy těchto forem násilí, které jsou řešeny v rámci trestního či přestupkového řízení, představují jen špičku ledovce. V případě znásilnění se např. odhaduje, že míra ohlášení incidentů tohoto trestného činu je pouze 5 - 10 %.⁵⁶

Dle výzkumu Světové zdravotnické organizace z roku 2013 zažilo celosvětově některou formu fyzického či sexuálního násilí ze strany svého partnera nebo ne partnerského sexuálního násilí 35 % žen.⁵⁷ Dle tohoto výzkumu trpí ženy, které byly ohroženy některou z forem domácího či genderově podmíněného násilí výrazně vyšší

⁵⁵ <http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/handbook-for-nap-on-vaw1.pdf>

⁵⁶ <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110314171826/http://rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs05/hors293.pdf>

⁵⁷ http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85239/1/9789241564625_eng.pdf

mírou zdravotních problémů – např. mají více než dvojnásobnou pravděpodobnost, že budou trpět depresemi. Švédská prevalenční studie z roku 2014 dále například potvrzuje souvislost mezi vystavením sexuálnímu násilí v dospělosti a rizikem rozvoje posttraumatické stresové poruchy, sebe zraňováním, zneužíváním alkoholu, horším celkovým zdravotním stavem, psychosomatickými potížemi či zvýšeným rizikem infarktu myokardu.⁵⁸

Agentura pro základní práva (dále jako „FRA“) v roce 2013 provedla dosud největší komparativní studii výskytu domácího a genderově podmíněného násilí v rámci zemí EU. Studie s názvem Násilí na ženách: průzkum napříč EU byla realizována na vzorku alespoň 1 400 žen v každé zemi EU pomocí standardizované metodologie. Studie mj. ukázala, že v České republice fyzické nebo sexuální násilí zažilo 32 % žen (průměr EU činí 33 %). Dle tohoto výzkumu zažilo v České republice nebezpečné pronásledování během svého života 9 % žen (průměr EU činí 18 %), sexuální zneužívání 12 % žen (průměr EU je 12 %) a znásilnění 5 % žen (průměr EU je 5 %).⁵⁹

Akční plán bude implementován prostřednictvím aktivit jednotlivých resortů v návaznosti na úkoly v něm stanovené. Koordinační roli plnění Akčního plánu bude vykonávat člen vlády ČR, do jehož působnosti patří rovnost žen a mužů (ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu) ve spolupráci s ministrem vnitra.

2.5 Mezinárodní aktivity boje proti domácímu násilí

Istanbulská úmluva 2011

Nová Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí je nejobsáhlejší mezinárodní smlouvou, usilující o vyřešení tohoto závažného problému porušování lidských práv. Jejím cílem je nulová tolerance k tomuto násilí a představuje významný krok k tomu, aby se Evropa, ale i svět mimo ni, stal bezpečnějším.

V oblasti násilí na ženách a domácího násilí je Istanbulská úmluva prvním právně závazným nástrojem v Evropě, přičemž co do oblasti působnosti se jedná o vůbec nejrozsáhlejší mezinárodní úmluvu zaměřenou na řešení tohoto závažného porušování

⁵⁸ Lucas S., Andersson T., Heimer G.. Violence and Health in Sweden - A population-based study of women's and men's experiences of violence and correlations to health. Uppsala University. 2014

⁵⁹ http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

lidských práv. Jejím cílem je nulová tolerance k takovému násilí a představuje významný krok k budování (nejen) Evropy jako bezpečnějšího místa k životu. Přijetím Istanbulské úmluvy se vlády zavazují změnit své zákony, zavést praktická opatření a alokovat zdroje pro efektivní prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. Poprvé v historii úmluva jednoznačně říká, že násilí páchané na ženách a domácí násilí již nelze považovat za soukromou záležitost, ale že státy mají povinnost předcházet takovému násilí, chránit oběti a trestat pachatele.

World report on violence and health 2014

The *Global status report on violence prevention 2014*, which reflects data from 133 countries, is the first report of its kind to assess national efforts to address interpersonal violence, namely child maltreatment, youth violence, intimate partner and sexual violence, and elder abuse. Jointly published by WHO, the United Nations Development Programme, and the United Nations Office on Drugs and Crime, the report reviews the current status of violence prevention efforts in countries, and calls for a scaling up of violence prevention programmes; stronger legislation and enforcement of laws relevant for violence prevention; and enhanced services for victims of violence.⁶⁰

⁶⁰ http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/

3. VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ A DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí bylo v různých fázích historie tzv. západní společnosti součástí manželského vztahu mezi ženou a mužem, kterou upravovaly i zákoníky (např. instrukce, jak silným prutem může muž ženu trestat, či zásada beztrestnosti pro muže, který zbije svoji ženu⁶¹). Tato ustanovení odrážejí nerovné postavení žen v historii tzv. západní společnosti a genderové normy vztahující se k mužské dominanci a ženské podřízenosti. Vzhledem k tomu, že domácí násilí se odehrává ve sféře soukromé, bylo dlouho považováno za cosi, co se odehrává pouze mezi daným mužem a ženou, že je to jejich soukromý problém, do kterého by se společnost respektive moderní stát neměly vměšovat, a že se okolí veřejnosti vlastně vůbec netýká. Přestože se s těmito názory stále ještě můžeme v české společnosti setkat, informační kampaně organizované převážně neziskovými organizacemi (16 akčních dní proti násilí na ženách či sociální reklamní kampaně Bílého kruhu bezpečí a Koordinačního kruhu prevence násilí na ženách) vedly ke změně postojů české společnosti.

Problém domácího násilí se v západní společnosti začíná poprvé silně definovat jako veřejný problém v souvislosti s 2. vlnou feministického hnutí v 60. a 70. letech 20. století, které stavělo na zásadě „soukromé je politické“. Feministické aktivistky začaly poukazovat na strukturální a mocenské faktory domácího násilí a na souvislosti s nerovným genderovým uspořádáním společnosti. Od té doby se domácí násilí v západních vyspělých společnostech postupně stalo politickým problémem, který se řeší na vládní úrovni, neboť se změnilo vnímání násilí na ženách včetně domácího násilí v tom smyslu, že popírá ženská lidská práva, a navíc s sebou nese obrovské ztráty pro společnost. Většina západních společností, včetně České republiky, se přihlásily k Deklaraci OSN o odstranění násilí na ženách (1993) a k Pekingské deklaraci (1995), jež též tematizují otázku domácího násilí.

Česká společnost se k domácímu násilí staví zatím stále ještě nejednoznačně s tendencí k bagatelizaci tohoto jevu. Zatímco jiné násilné činy, např. krádež, vražda, loupež, zde automaticky bývají chápány jako nesprávné jednání a panuje všeobecný souhlas s udělením trestu za ně s tím, že bývá voláno dokonce po větším postihu tohoto

⁶¹ Americké zákony, které vycházely z britského zvykového práva, tak např. dovoľovaly trestat manželku „bez toho, aby bol vystavený nepříjemnému stíhání za napadnutí a bitie, čo by mohlo poškodiť a uvaliť hanbu na všetkých zúčastnených“ (Jones 1998: 6 in Aspekt).

druhu kriminality, než je tomu v současnosti, v případech domácího násilí je to jiné.⁶² I na vraždu, u které je v pozadí dlouhodobé násilí v partnerském vztahu, totiž pohlíží část české společnosti jako na vyprovokovanou. Nikoli výjimečné jsou potom reakce typu: „*kdo ví, jak to bylo...*“, „*vyprovokovala ho...*“ atd. Domácí násilí představuje specifický problém, který vyžaduje specifická řešení. Základní odlišnost domácího násilí od jiných forem násilných projevů spočívá především v tom, že domácí násilí se většinou odehrává beze svědků, stranou veřejnosti, mezi dvěma osobami, které jsou spojeny citovou vazbou (manžel – manželka, rodiče – dospělé děti, druh – družka, homosexuální partneři). To výrazně ovlivňuje možnosti prevence, represe, ale i pouhé evidence domácího násilí.⁶³

⁶² Vybulka, M.: Přísnějšímu potrestání vražd brání trestní zákon, Moravské Slovo ze dne 25. 10. 2000, str.5 a násl.

⁶³ Franková, Z. a Vitoušová, P.: Postavení obětí domácího násilí v nejširších právních a procesních souvislostech, pro Ministerstvo vnitra ČR – Odbor prevence kriminality zpracoval *Bílý kruh bezpečí*, první vydání, Praha, 2000 In: www.mvcr.cz; Voňková, J. – Huňková, M. a Čacká-Pavlíková, I.: Domácí násilí v České republice v roce 2002 z pohledu práva – studie, Praha, *proFem o.p.s.*

4. ANALÝZA KAZUISTIK

Část mé bakalářské práce tvoří analýza kazuistik tří žen, které jsou v péči intervenčního centra a byly ochotny podělit se o svoji negativní zkušenost. Šetření jsem vykonala formou biografického designu, technikou narativních interview s ženami, které se staly oběťmi domácího násilí. Kladu si za cíl zachytit životní etapu u žen, které mají s domácím násilím negativní zkušenost. Rozbor kazuistik pohlíží na problematiku domácího násilí z pohledu ženy, jako oběti protiprávního jednání.

Problém šetření

Existuje společná charakteristika žen, které se staly oběťmi domácího násilí?

Specifické úkoly

Jak se chová agresivní partner?

Mají agresori společné rysy?

Kdy vzniká domácí násilí?

Která žena se stává obětí domácího násilí?

Metody a metodika

Pro bakalářskou práci jsem si vybrala analýzu tří kazuistik žen, které se se svým domácím násilím dokázaly svěřit. Tuto metodu jsem zvolila, protože mně dává možnost vniknout do zkoumané problematiky a lépe jí pak porozumět. Dovolí mi blíže se seznámit s respondentkami, získat jejich důvěru, což je velmi důležité. Z důvodu ochrany osobních údajů jsem jména všech zúčastněných změnila. Metodika byla prováděna na základě níže uvedené odborné literatury.

Kvalitativní přístup je proces zkoumání určitého jevu a problému v jeho autentickém prostředí. Jeho cílem je získat celkový obraz problému založený na specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu.⁶⁴

Hlavním cílem kvalitativního výzkumného šetření je porozumět člověku, tedy především chápat jeho vlastní hlediska – jak on vidí věci a posuzuje jednání.⁶⁵

⁶⁴ ŠVARÍČEK, Roman, ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, s. 24. ISBN 978-80-7367-313-0.

Příběh paní Petry

Ona: 46 let

Děti: 21 let a 16 let

Vzdělání: učiliště obor číšník

Stav: vdaná poprvé

Povolání: číšnice

Manžel Pavel

On: 46 let

Vzdělání: s maturitou

Stav: ženatý poprvé

Povolání: samostatná výdělečná činnost ve stavebním oboru

Abstrakt

Paní Petra vystudovala střední odborné učiliště, obor číšník. V tomto oboru pracovala, dokud se jí nenarodily děti. Paní Petra žila s dětmi a s manželem ve společné domácnosti na malé vesnici v rodinném domku. Po dlouhou dobu byla ze strany svého manžela fyzicky napadána, ponižována a držena pod ekonomickou kontrolou. Kvůli svému muži ukončila kontakty s rodinou a přáteli. Neměla však sílu vztah s Pavlem ukončit. Manžel Petru před několika týdny opustil a odstěhoval se k milence.

Dětství Petry

Petra měla krásné dětství. Svým rodičům je velice vděčná za výchovu jakou jí poskytli. V rámci finančních možností se rodiče snažili dopřát svým dětem vše, po čem toužily. Petra, i po dlouhém odmlčení od rodičů, s nimi má pěkný vztah.

Život Petry s Pavlem

Petra po mateřské dovolené pracovala na černo jako účetní v manželově firmě. Manžel Pavel vykonával samostatnou výdělečnou činnost ve stavební firmě. Petra byla po tuto dobu evidována na úřadu práce jako nezaměstnaná. Peníze, které u manžela ve firmě vydělala, šly na jeho účet. Poskytoval jí pouze peníze na domácnost a na děti. Před

⁶⁵ GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, s. 32. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.

několika měsíci manžel Petru z práce bez udání důvodu vyhodil. Paní Petra nemá přístup k penězům na účtu. Protože pracovala na černo a již velmi dlouhou dobu je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání, nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti. Paní Petra si žádala o dávky v hmotné nouzi, ty jí však nebyly přiznány. V té době byl posuzován i manžel, který už dlouho bydlí u své milenky. Petra nemá k dispozici žádný majetek větší hodnoty, který by mohla prodat a získat za něj peníze. Petra se velmi obávala nadcházející zimy, neboť neměla finanční prostředky na uhlí.

Konec

V situaci, kdy Petra navštívila poradnu neziskové organizace, ji nejvíce trápily finance a nízké sebevědomí. Nedůvěřovala si, že by mohla najít rychle zaměstnání, protože bylo z jejího životopisu vidět, že pracovala jen pár let, což tak vůbec nebylo. Také neměla jasné představy o budoucnosti ve vztahu k manželovi. Rozvést se s ním nechtěla. Ve spolupráci s neziskovou organizací hledala možnosti řešení své situace. Petra se rozhodla nastoupit na rekvalifikační kurz a využívat poradenské programy, které by mohly pomoci její nezaměstnanosti. V průběhu rekvalifikace čerpala podporu. Došlo také ke zvýšení jejího sebevědomí. Poté podala návrh na výživné manželky a na výživné nezletilého syna. Starší, zletilá dcera se rozhodla o výživné otce nežádat. Klientce se rovněž podařilo najít brigádu.

Příběh paní Vlasty

Ona: 43 let

Děti: 18 let a půl roku

Vzdělání: střední s maturitou

Stav: rozvedená poprvé

Povolání: mateřská dovolená

Manžel Luboš

On: 45 let

Vzdělání: střední odborné učiliště

Stav: rozvedený poprvé

Povolání: manuálně pracující

Abstrakt

Schůzku s Vlastou jsem si domluvila v jejím domě v ranních hodinách. Čas schůzky jsem nechala na ní, protože je žena na mateřské dovolené. Domluvit schůzku s ní nebyl problém, byla připravena o svém vztahu s Lubošem mluvit. S paní Vlastou jsme se před domluveným rozhovorem několikrát viděly. Okamžitě mě požádala o to, abych jí tykala. Už od začátku byla velice milá a přátelská. Získání její důvěry nebylo moc těžké. Jakmile jsme se usadily, začala mně vyprávět své poslední zkušenosti s Lubošem. Vlasta žila tři roky s agresorem. Neustále ji psychicky a fyzicky napadal. Jeho brutální útoky musela snášet i v době, kdy už byli rozvedení. Mají spolu dceru. Vlasta byla dvakrát napadena na veřejnosti a měla lékařské záznamy o napadení, ale Luboš se nedařilo odsoudit. Oporou Vlasty byla její rodina, která jí nejvíce pomohla v odchodu od manžela. V současné době je na mateřské dovolené, žije v bytě s přítelem, dcerou a půlročním synem. Říkala mi, že teď žije v klidu a pohodě, ale obává se jedné věci, že bývalý manžel se přihlásí k tomu, aby viděl dceru. Z toho má Vlasta hrůzu.

Dětství Vlasty

Vlasta měla harmonické dětství, otec dělal pro rodinu vše. Byla pro něj na prvním místě, Vlasta je jemu i matce za mnohé vděčná. Bohužel Vlasta očekávala, že tento způsob chování je u muže normální. Očekávala to i od Luboše, ale s ním to bylo pravým opakem.

Život Vlasty s Lubošem

První facku paní Vlasta dostala asi měsíc před svatbou. Po dlouhém Lubošově omlouvání Vlasta usoudila, že je to pouze stres před svatbou a nijak situaci neřešila. Bohužel po svatbě začalo docházet k častějším brutálním útokům. Vlasta byla v tu dobu těhotná. *„Pak už šlo o normální bití, škrcení, ležela jsem a on mě dusil polštářem a já jsem si držela břicho. On mně držel, vytáhnul mě za krk, mně kmitaly nohy ve vzduchu a já jsem si říkala, že to je konec. Jediné, co jsem dokázala, bylo, že jsem si držela břicho a snažila se Luboše tlačit od sebe.“* Vlasta nemohla navštěvovat kamarádky ani rodinu. V průběhu manželství volala jedenkrát na manžela policii, který se zamknul v koupelně. Policisty volali i sousedé. Vlastě neustále nadával, že je neschopná, že ji musí živit, přestože byla na mateřské dovolené. Luboš utratil veškeré peníze za alkohol a hrací automaty. Když jsem se ptala Vlasty, jestli byl u manžela spouštěčem alkohol, tak řekla, že ne. *„Byl jako počasí, někdy se opil a křičel, jindy byl střízlivý a nadával mi úplně stejně.“*

Konec

Vlastin život s manželem definitivně skončil, když ho načapala při nevěře s její kamarádkou. Vlasta se ihned nastěhovala i s dcerou k rodičům, kteří jí poskytli azyl a finanční výpomoc na prvních pár dní. Jen jednou se Lubošovi podařilo přesvědčit Vlastu, aby se vrátila. Koupil zájezd k moři pro ni i dceru. Za čtrnáct dní, po návratu z dovolené však Vlasta nastupovala s monoklem na oku do nové práce. Vlasta je teď spokojená, opravují s přítelem chalupu, kterou jim koupil Vlastin otec. Týdně navštěvují psychologickou poradnu. Bylo vidět, že je Vlasta konečně šťastná.

Příběh Jitky

Ona: 40 let

Vzdělání: s maturitou

Děti: 14 let

Stav: rozvedená poprvé

Povolání: podnikatelka

Manžel Vladislav

On: 39 let

Vzdělání: vyučený

Stav: rozvedený poprvé

Povolání: manuálně pracující

Abstrakt

Jitka dlouho přemýšlela, jaké násilí jí manžel vlastně způsoboval. Nevěděla, jestli to bylo spíše psychické, fyzické nebo sociální. Od jeho sestry má dokonce poškozený krční obratel. Doted' se Jitka potýká s problémy s krční páteří. „*Všechno špatné viděli jen na mně, musela jsem pracovat, rodit děti, vydělávat. S nikým jsem se nesměla bavit. To bylo pro mě opravdu těžké, protože jsem velmi komunikativní člověk. Nemohla jsem dělat to, co mě bavilo a řeknu Vám, že když říká, že to dovolí příště, nedovolí to nikdy.*“

Společný život Jitky s Vladislavem

Jejich vztah trval 14 let. Na začátku se k ní choval slušně, uhodil ji možná dvakrát. Všechno hned omlouval a říkal, že už se to nikdy nestane. Vladislav měl skvělou vlastnost,

vždy vše uměl perfektně omluvit. Změnil přitom výraz tváře a Jitka by nikdy nevěřila, že ten, co ji uhodil, byl její kdysi milovaný manžel. Týral Jitku většinou psychicky. Často ji ponižoval a sprostě jí nadával. Nejhorší pro ni bylo, že to poslouchali sousedi. Byl schopen o Jitce říkat hrozné věci, což nemohla pochopit, po tolika letech společného soužití. Bral jí peníze a nechtěl ji nikam pouštět. Když byla Jitka těhotná, rodina ji začala osočovat, že to dítě není jejího manžela. Bylo to pro ni tak ponižující. Když byli na návštěvě u Vladislavovy rodiny, jeho matka jí několikrát podezřívala, že jim chce něco ukrást. Odejít od něj nechtěla jenom kvůli synovi. Bála se, že to bude mít na něho dopad a že se mu ve škole děti budou smát. Většinou byl její syn svědkem všeho. Schovával se po pokoji a plakal. To ji velmi ničilo.

Konec

„Nyní žiju u rodičů. Cítím se v bezpečí. Když se někam chystám a mám zpoždění, tak mi hned všichni volají, protože mají strach. Když jdeme něco vyřizovat, okolí je na mě hrozně milé, ptají se, jestli nepotřebuji s něčím pomoci a snaží se mi vždy vyhovět. Už normálně spím a jím a snažím se nemyslet na to, co bylo. Když se vzbudím, rodiče se mě ptají, jak jsem se vyspala. To se mi s manželem nikdy nestalo. Vždycky, když se vzbudil, začal po mně křičet. Někdy, teda spíše, křičel bezdůvodně. Jsem hrozně ráda, že se mi opět život vrátil do normálu.“

4.1 Srovnání případů

V této fázi výzkumu srovnám všechny tři narativní rozhovory vedené s oběťmi domácího násilí. Mým cílem bylo vybrat a zobecnit fakta, která souvisí s domácím násilím. Pro účely srovnávání jsem vytrídila některé životní situace a zpracovala jsem okolnosti tak, aby z nich byly lépe viditelné věci, které jsem se snažila srovnat. Srovnávala jsem především dětství, jejich manželství, ptala jsem se na těhotenství, druh agresivního chování partnerů, zajímaly mě také druhy agresivního chování a hlavně konec společného vztahu.

Dětství

Všechny tři případy měly společný jeden fakt. To, že všechny tři klientky vyrůstaly ve spokojených rodinách a měly pěkné dětství. Rodiče je podporovali, měli je rádi a nikdy nad nimi nezanevřeli. Když se ocitli bez domova a potřebovaly azyl, mohly se k rodičům

okamžitě vrátit. Klientky čekaly od manželství dokonalou rodinu, v jaké vyrůstaly ony sami. Stále žijí v představě nějakého ideálu rodiny a přesvědčují se o změně svého manžela.

Manželství

Ve všech případech bylo manželství respondentek doprovázeno nedůvěrou a zklamáním, protože ve všech třech případech už před svatbou a následně i po svatbě začaly projevovat partnerovy agresivní sklony. Ženy se v této fázi domnívaly, že dokážou svoji láskou partnera změnit. Ve všech třech případech se jednalo o období, ve kterém se partner projevil tak, jak neočekávaly. Stále věřili v manželovu změnu. Rozdílem bylo to, jak dlouho partneri byli spolu. V prvním vztahu partneri spolu byli delší dobu, oproti vztahu paní Vlasty a Jitky.

Těhotenství

Každá z žen s příchodem potomka očekávala zlepšení a uklidnění situace doma. Všechny ženy si myslely, že narozené dítě partnery změní a probudí v nich otcovské pudy. Smutným zjištěním bylo, že fyzické napadání neskončilo ani v těhotenství. Všechny ženy se pochopitelně velmi obávaly o zdraví nenarozeného dítěte.

Druh agresivního chování partnerů

Ve všech případech se jednalo o fyzické, psychické a ekonomické násilí. Do jaké míry a jak intenzivně docházelo k násilí fyzickému, bylo u zmíněných případů rozdílné. Psychické násilí bylo na denním pořádku a spouštěčem vždy nebyl alkohol. Ženy byly neustále vystavovány nadávkám manžela a ponižování. Ženy se cítily trapně vůči svým dětem, sousedům a okolí. Všechny klientky mi řekly, že partnerovy útočné poznámky byly situovány na jejich sebevědomí. Manželé chtěli především v ženách vzbudit pocit závislosti na nich a jejich penězích.

4.2 Závěr analýzy kazuistik

Díky rozboru kazuistik se mi podařilo odkrýt pár skutečností, týkající se problematiky domácího násilí. Jako zásadní zjištění pro mě bylo, že klientky pocházely ze šťastných a nerozvrácených rodin. Otcové klientek plnili svoji funkci otce zodpovědně, nikdy nad dcerami nezanevřeli. Také se snažili být hlavou rodiny. Ženy vkročily do vztahu s tím, že muži jsou jako jejich otcové. Účastnice výzkumu se shodly na tom, že to byla naivní představa, které jsou si vědomy. Mezi znaky agresorů patří to, že si dokazovali svoji moc nad ženou. Ponižovali je nejen na veřejnosti, ale i doma před svými dětmi. Často svým ženám zakazovali přátelé, drželi je zkrátka a nechybělo málo do úplného zamezení vycházek. Ještě jednou bych ráda poděkovala všem účastnicím mého výzkumu. Pro mě jsou to stále velmi silné ženy, které měly nakonec odvahu, odejít od agresora a uchránit tak sebe i své děti před neštěstím.

ZÁVĚR

Moje bakalářská práce se zabývá domácím násilím a veřejným míněním. Domácí násilí je fenomén dnešní doby díky sdělovacím prostředkům a následné medializaci. Dostává se čím dál tím víc do podvědomí lidí, ale především díky neziskovým organizacím také do médií, které se snaží, co nejvíce na tento stav poukázat. Můžu říci, že se mi nejvíce líbil projekt organizace *DONA*. Měla jsem možnost vidět „reklamu“ v časopise *Za zavřenými dveřmi*, který vydává Bulletin prevence kriminality MV ČR. Na titulní straně je žena, oblečená do krásných červených šatů, velmi hezky nalíčená a z její levé strany obličej je natažená mužská ruka, která míří k jejímu rtu. Tento akt rámuje titulek „Některé stíny vydrží opravdu dlouho.“

Dalším důvodem k sepsání této bakalářské práce bylo, že jsem měla minulý rok možnost shlédnout film *Pastorova žena* v překladu *The Pastor's Wife*. Tento kanadský film byl natočen v roce 2011 podle skutečné události. Zhlédnutí tohoto filmu mě podnítilo k tomu, více se zaměřit na domácí násilí. I proto jsem moje výzkumné šetření zaměřila na domácí násilí konané na ženách. K hrůznému činu, který film popisuje, došlo v roce 2006 v Tennessee. Případ vzbudil velkou pozornost veřejnosti a médií. Hlavní postava filmu Mary Winkleová, velmi spořádaná žena a také pastorova žena, ve spánku zastřelila svého muže. Její muž byl oblíbený pastor, kterého všichni uznávali, nenašel se opravdu nikdo, kdo by ho neměl rád. Mary s ním měla tři krásné dcery, které ke svému otci vzhlížely s úctou. Jednoho rána se však všechno změnilo. Mary Winkleová svého manžela zastřelila jeho pistolí ve spánku. Poté vzala děti a dala se na útěk. Celý film vlastně popisuje život s ním. Před známými ji oplýval láskou a za zavřenými dveřmi psychicky, fyzicky, ekonomicky a sexuálně týral. Závěr filmu byl pro mě velice emocionální. Mary Winkleová sedí v soudní síni před porotou, a před sebou má blond paruku a velmi vysoké lodičky na podpatku. Její obhájce se ptá, jestli tyto věci poznává. Ona mu však se slzami v očích přikyvuje a začíná se rozpovídat o tom, k čemu ji manžel po nocích nutil. Tento film mi umožnil, vcítit se více do její situace a prožívat to s ní. Mary Winkleová byla osvobozena, propuštěna na svobodu a po několika měsících jí byly navráceny i její 3 dcery.

Hlavní cíl práce a výzkumu se mi podařilo splnit. V první části práce nabízím teoretické poznatky, týkající se oblasti domácího násilí. Tato tematika je tak široká, že jsem nemohla využít ani všech dostupných zdrojů a informací, kvůli limitu rozsahu bakalářské práce. V rámci výzkumného šetření popisuji životy žen, které se s domácím

násilím osobně setkaly. Díky výzkumu jsem dospěla k závěru, že ženy, které prožijí šťastné a spokojené dětství mohou mít zidealizované představy o životě, a proto se mohou snáze stát oběťmi domácího násilí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, s. 63. ISBN 978-802-5117-866

BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, s. 64, 65. ISBN 978-802-5117-866

BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, s. 65. ISBN 978-802-5117-866.

BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, s. 65. ISBN 978-802-5117-866.

BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: ComputerPress, 2008, s. 115. ISBN 978-802-5117-866.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, s. 32. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6

MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. s. 340. ISBN 80-7178-771-X.

STŘÍLKOVÁ, Patricie, FRYŠTÁK, Marek. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 16. Právo (Key Publishing). ISBN 978-807-4180-200.

STŘÍLKOVÁ, Patricie, FRYŠTÁK, Marek. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2009, s. 42. Právo (Key Publishing). ISBN 978-807-4180-200.

SVOBODA M. A KOL., *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Portál. Praha. 2001. str. 705

ŠVARÍČEK, Roman, ŠEĎOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, s. 24. ISBN 978-80-7367-313-0.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Leták PČR</i>	6
<i>Obrázek 2: Kruh domácího násilí</i>	20
<i>Obrázek 3: Fáze domácího násilí</i>	21
<i>Obrázek 4: Leták Bílý kruh bezpečí – nonstop linka</i>	29

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Domáci násilí. Policie.cz [online]. © 2015 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-2014.aspx>

Česká republika. Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011-2014. ©2009-2015 [cit. 2015-03-27]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Narodni-akcni-plan-prevence-domaciho-nasili-na-leta-2011-2014.pdf>

Co je domácí násilí. Sdružení Kordona © 2007-2014 [cit. 2015-03-13] Dostupné z: <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/1-co-je-domaci-nasili.html>

Statistiky. ROSA [online]. © 2014 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://rosa-os.cz/k-stazeni/statistiky/>

Statistiky. ROSA [online]. © 2014 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://rosa-os.cz/wp-content/uploads/2015/03/ROSA-statistika-za-2014-web.pdf>

Ohrožené osoby. Muži jako oběti domácího násilí. Bílý kruh bezpečí, o. s.[online]. © 2014 [cit. 2015-01-13] Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili>

Domáci násilí na handicapovaných osobách. eStranky [online]. © 2015 [cit. 2015-02-16] Dostupné z: <http://www.agathka.estranky.cz/clanky/seminarni-a-jine-prace/domaci-nasili-na-handicapovanych-osobach.html>

Domáci násilí. Info o domácím násilí. [online]. © Web4ce,s.r.o. 2011 [cit. 2015-02-26] Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

Co je domácí násilí. Specifika domácího násilí. Sdružení Kordona ©2007-2014 [cit. 2015-03-13] Dostupné z: <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/2-specifika-domaciho-nasili.html>

Domáci násilí. Info o domácím násilí. [online]. © Web4ce,s.r.o. 2011 [cit. 2015-02-26]
Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

Domáci násilí. Druhy domácího násilí. Sdružení Kordona [online]. © 2007-2014 [cit. 2015-03-13] Dostupné z: <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/3-druhy-domaciho-nasili.html>

Pomoc obětem domácího násilí. Domáci násilí [online]. © Magdalenium 2015 [cit. 2015-04-10]
Dostupné z: <http://www.magdalenium.cz/index.php?nid=4875&lid=cs&oid=1255000>

Domáci násilí. Bílý kruh bezpečí, o. s.[online]. ©2014 [cit. 2015-03-18] Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>

Pomoc obětem. Příběhy obětí. Bílý kruh bezpečí, o. s.[online]. ©2014 [cit. 2015-02-10]
Dostupné z: <http://www.bkb.cz/pomoc-obetem/pribehy-obeti/pribeh-domaci-nasili/>

Život bez násilí je právo každé ženy [online]. ©2014 [cit. 2015-02-12] Dostupné z: <http://www.profem.cz/shared/clanky/159/proFem-zprava-web.pdf>

Facebook status. Druhy násilí. In: *Facebook* [online]. 13. dubna 2015 15:09 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.avonprotidomacimunasili.cz/o-domacim-nasili/druhy-nasili/>

Interdisciplinární tým města Brna. Domáci násilí.[online]. © 2009-2015 [cit. 2015-03-08]
Dostupné z: <http://www.idtbrno.cz/projevy-domaciho-nasili>

Pro odborníky. Bezpečnostní plán. Bílý kruh bezpečí, o. s.[online]. © 2014 [cit. 2015-02-10] Dostupné z: <http://www.bkb.cz/pro-odborniky/policiste-straznici/bezpecnostni-plan-pro-obeti-domaciho-nasili/>

Domáci násilí. Specifikaci domácí. Sdružení Kordona [online]. © 2007-2014 [cit. 2015-03-16] Dostupné z: <http://www.koordona.cz/domaci-nasili/co-je-to-domaci-nasili/2-specifika-domaciho-nasili.html>

HUČÍN, Jakub. Terapie a poradenství. Co je životní krize.[online]. © 2015 [cit. 2015-02-10] Dostupné z: <http://jakub.hucin.cz/domnasili.html>

Azylový dům pro ženy a matky s dětmi o.p.s. Co je domácí násilí. © 2006-2007 [cit. 2015-03-16] Dostupné z: http://www.azylovydum.cz/domaci_nasili/co_je_domaci_nasili

Praktické rady. Když je ohrožen někdo v mém okolí. Bílý kruh bezpečí, o. s.[online]. © 2014 [cit. 2015-02-11] Dostupné z: <http://www.domacinasili.cz/prakticke-rady/jak-pomoci-kdyz-je-ohrozen-nekdo-v-mem-okoli-domacim-nasilim/>

Bílý kruh bezpečí, o. s.[online]. © 2014 [cit. 2015-02-10] Dostupné z: http://www.donalinka.cz/redaction.php?action=showRedaction&id_categoryNode=348

Naše zaměření. Liga lidských práv.[cit. 2015-02-11] Dostupné z: <http://www.llp.cz/cz/kdo-jsme/Nase-zamereni>

Organizace. Krizové centrum pro děti, dospívající rodinu. Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím. [cit. 2015-02-11] Dostupné z: <http://www.spondea.cz/?pg=charakteristika-organizace>

Pomoc obětem domácího násilí. [cit. 2015-02-11] Dostupné z: <http://www.spondea.cz/index.php?pg=pomoc-obetem-domaciho-nasili>

O nás. Poslání. Cíle [online]. © Web4ce, s.r.o. 2011 [cit. 2015-02-28] Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>

HANDBOOK FOR NATIONAL ACTION PLANS OF VIOLENCE . [cit. 2015-02-28] Dostupné z: <http://www.un.org/womenwatch/daw/vaw/handbook-for-nap-on-vaw1.pdf>

A gap or a chasm? Attrition in reported rape cases http. [cit. 2015-03-28] Dostupné z: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110314171826/http://rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs05/hors293.pdf>

Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual. [cit. 2015-04-10] Dostupné z: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85239/1/9789241564625_eng.pdf

Violence against women: an EU-wide survey. [cit. 2015-04-11] Dostupné z: http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

Global status report on violence prevention 2014. [cit. 2015-04-11] Dostupné z: http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/

Lucas S., Andersson T., Heimer G.. Violence and Health in Sweden - A population-based study of women's and men's experiences of violence and correlations to health. Uppsala University. 2014

Jones 1998: 6 in Aspekt. Americké zákony, ktoré vychádzali z britského zvykového práva, tak napr. dovoľovali trestať manželku „bez toho, aby bol vystavený nepríjemnému stíhaniu za napadnutie a bitie, čo by mohlo poškodiť a uvaliť hanbu na všetkých zúčastnených“

SUMMARY

Domestic violence takes place without witnesses, mostly among persons who together have a close relationship. In a domestic violence is emotional closeness and economic dependence. Furthermore, it is perhaps the only offense, in which case the offender leaves the "crime scene"- thanks certainly tolerance is not expected for their behavior could be sentenced . The perpetrator of domestic violence has a " double face ". Violent acts often only at home. Their surroundings may seem completely different.⁶⁶

⁶⁶ <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>